

*Суб'єкт внесення проєкту рішення:
Депутат Херсонської міської ради
Даник Вадим Вікторович*

ХЕРСОНСЬКА МІСЬКА РАДА

ПРОЄКТ РІШЕННЯ

_____ сесії міської ради VIII скликання

№ _____

Про звернення депутатів Херсонської міської ради VIII скликання до Президента України, Голови Верховної Ради України, Прем'єр-міністра України, Міністра інфраструктури України та в.о. Голови Державної служби морського та річкового транспорту України щодо захисту прав моряків

З метою забезпечення виконання вимог Конституції України та норм міжнародного законодавства, керуючись статтями 43, 55 та 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», міська рада

ВИРІШИЛА:

1. Підтримати звернення депутатів Херсонської міської ради VIII скликання до Президента України, Голови Верховної Ради України, Прем'єр-міністра України, Міністра інфраструктури України, в.о. Голови Державної служби морського та річкового транспорту України щодо захисту прав моряків, що додається.

2. Надіслати це рішення Президенту України, Голові Верховної Ради України, Прем'єр-міністру України, Міністру інфраструктури України, в.о. Голови Державної служби морського та річкового транспорту України (Морської Адміністрації).

3. Контроль за виконанням цього рішення покласти на постійну комісію з питань конкурентноспроможності, сталого розвитку, підприємництва, транспорту, зв'язку та торгівлі.

Міський голова

Ігор КОЛИХАЄВ

**Звернення депутатів Херсонської міської ради VIII скликання
до Президента України, Голови Верховної Ради України, Прем'єр-
міністра України, Міністра інфраструктури України, в.о. Голови
Державної служби морського та річкового транспорту України щодо
захисту прав моряків**

Ми, депутати Херсонської міської ради VIII скликання, глибоко стурбовані ситуацією, що склалася в сфері надання морякам адміністративних послуг при підтвердженні кваліфікації в Державних кваліфікаційних комісіях.

У статті 3 Конституції України визначено, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Утвердження і забезпечення права і свобод людини є головним обов'язком держави.

Відповідно до статті 43 Конституції України одним із основних прав громадянина України є право на працю, що передбачає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується. Зі свого боку, держава створює умови для повного здійснення громадянами права на працю, гарантує рівні можливості у виборі професії та роботу трудової діяльності.

Україна є одним із світових лідерів за кількістю високопрофесійних моряків. У світовому торговельному мореплаванні постійно працює понад 100 000 моряків – громадян України.

Національна система освіти спеціалізованої тренажерної підготовки, дипломування та працевлаштування моряків є комплексним сектором, в якому працюють 16 морських вищих та професійно-технічних закладів освіти, більше 40 спеціалізованих навчально-тренажерних центрів, що надають послуги з підготовки моряків, понад 400 компаній з працевлаштування моряків, медичні центри.

На жаль, поточна ситуація в сфері надання морякам адміністративних послуг, особливо при підтвердженні кваліфікації в Державних кваліфікаційних комісіях, характеризується наявністю ознак надвисокої корупційної складової.

Ще більше загострюють поточну критичну кризову ситуацію дії Міністерства інфраструктури України та Державної служби морського та річкового транспорту України з кожним наступним кроком (пропозицією) яких утворюються нові штучні перешкоди для моряків в отримання адміністративних послуг.

Звичною практикою в діяльності Мінінфраструктури стали намагання врегулювати окремі процедури надання адміністративних послуг або здійснення заходів державного нагляду (контролю) шляхом реалізації так званих

«експериментів», порядок проведення яких пропонується визначати шляхом прийняття постанов Кабінету Міністрів України.

В переважній більшості для вирішення наявних проблемних питань, для яких пропонується провести «експеримент», достатнім є внесення змін до наказів Міністерства інфраструктури України з їх подальшою державною реєстрацією у встановленому законодавством порядку.

Таким чином, пропозиції з проведення «експериментів», що затверджуються рішеннями Уряду, мають ознаки того, що Міністерство намагається перекласти відповідальність за формування політики на Кабінет Міністрів України.

Одночасно з розробкою проектів проведення «експериментів» Міністерством інфраструктури готуються проекти наказів із внесення змін до власних нормативно-правових актів.

Застосування окремих положень цих нових проектів відразу пропонується призупинити на час проведення «експерименту». Нові положення або вимоги, що пропонуються, не узгоджуються з іншими положеннями чинних нормативно-правових актів.

Конституційний Суд України у своєму Рішенні від 23 січня 2020 року № 1-р/2020 зазначає, що юридичну визначеність слід розуміти через такі її складові елементи: чіткість, зрозумілість, однозначність норм права; право особи у своїх діях розраховувати на розумну та передбачувану стабільність існуючого законодавства та можливість передбачати наслідки застосування норм права (легітимні очікування).

Однак, на цей час українські моряки та суб'єкти господарювання не тільки не мають належного розуміння існуючого законодавства, яке постійно пропонується змінювати, але й не розуміють, які державні органи, установи або підприємства належним чином уповноважені надавати адміністративні послуги або здійснювати заходи державного нагляду (контролю) з питань оцінки компетентності моряків.

Так, Ухвалою Окружного адміністративного суду міста Києва від 23 грудня 2020 року № 640/31875/20 ухвалено рішення щодо зупинення дії постанови Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2020 року № 739 «Деякі питання підготовки та дипломування моряків» та заборонено здійснювати заходи з ліквідації Інспекції з питань підготовки та дипломування моряків.

Користуючись цим рішенням, Морська адміністрація та Інспекція широко використовують практику взаємного перекладання відповідальності, зокрема під час підготовки відповідей на скарги моряків щодо ознак упередженого ставлення до них під час підтвердження кваліфікації в ДКК.

Слід наголосити, що жодним судовим рішенням або нормативно-правовим актом не зупинені завдання Морської адміністрації, визначені статтею 16-3 Закону України «Про транспорт», в частині здійснення контролю за проведенням підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації та проведення дипломування плавскладу морських суден.

Крім того, відповідно до Правила І/8 Конвенції ПДНВ вся діяльність з підготовки, дипломування та оцінки компетентності моряків повинна бути

охоплена системою стандартів якості, яка повинна бути сертифікована незалежним органом оцінювання.

Система управління якості Інспекції сертифікована державним підприємством «Регістр судноплавства України», яке входить до сфери управління Морської адміністрації.

Будь-які зміни методів оцінювання компетентності моряків, у тому числі в частині впровадження Автоматизованої системи тестування моряків, повинні бути відображені шляхом внесення змін до відповідних процедур системи управління якості.

Однак, на жаль, іншою сталою практикою, що застосовують в своїй діяльності Морська адміністрація та Інспекція, є використання інформаційно-телекомунікаційних систем в режимі тестової експлуатації.

В цих умовах, Міністерство інфраструктури фактично або самоусунулось від необхідності нормативно-правового врегулювання використання цих тестових систем, або через «експерименти» пропонує фактично легалізувати застосування інформаційних продуктів, які не пройшли необхідну експертну оцінку, не мають атестатів відповідності комплексних систем захисту інформації чи містять інші порушення вимог законодавства України.

Так, жодним нормативно-правовим актом не визначено порядок роботи Електронного кабінету моряка, який впроваджено в тестову експлуатацію майже рік тому.

Мінінфраструктури підготовлено проект наказу, метою якого є впровадження тестування моряків за допомогою інформаційно-телекомунікаційної системи.

Одночасно Мінінфраструктури пропонує використовувати автоматизовану систему тестування моряків як експеримент з терміном реалізації до 01 березня 2023 року.

При цьому, у пояснювальних записках до проекту наказу та проекту реалізації експерименту Мінінфраструктури зазначає, що реалізація положень цих проектів не потребує фінансування з державного або місцевого бюджетів.

Однак, за інформацією, наданою 03 грудня 2020 року під час презентації пілотного проекту Автоматизованої системи тестування моряків, розробником цієї системи є приватна компанія. Представником Морської адміністрації також було зазначено, що система надана у тимчасове користування Морській адміністрації для проведення її тестування, за результатами якого Морською адміністрацією буде прийнято рішення про закупівлю цієї системи за рахунок коштів, виділених на утримання Морської адміністрації.

Відповідно до інформації, розміщеної на сайті державних закупівель Мінінфраструктури, Морською адміністрацією або Інспекцією не проводилася закупівля інформаційно-телекомунікаційної системи з функціями комп'ютерного тестування моряків, а також послуг з розробки (побудови) та підтвердження відповідності комплексної системи захисту інформації.

Також, згідно з інформацією, зазначеною у Бюлетені авторських та суміжних прав № 56, на програмний продукт «Реєстр документів моряків,

виданих в Україні, що засвідчують їх кваліфікацію» приватній особі видано свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір.

Таким чином, жоден із елементів інформаційно-телекомунікаційної системи, яку Мінінфраструктури пропонує визначити для обов'язкового застосування, не належить Морській адміністрації або Інспекції.

Незважаючи на вказане, на цей час Автоматизована система тестування моряків використовується у якості безальтернативного методу оцінки компетентності моряків Державними кваліфікаційними комісіями (ДКК).

Однак, від моряків надходять офіційні скарги щодо якості роботи цієї системи тестування, зокрема в частині невідповідності питань тестових завдань для оцінки компетентності особи з метою присвоєння або повторного підтвердження звання.

Слід наголосити, що за результатами комп'ютерного тестування у моряка не залишається жодних документів або інших матеріалів, які моряк міг би використати для проведення самооцінки наданих ним відповідей, а головне для реалізації права моряка на оскарження результатів тестування.

Жодним нормативно-правовим актом не визначені критерії оцінки знань моряків за результатами складання тестового завдання.

Після проходження комп'ютерного тестування моряк також не отримує Протокол засідання ДКК. В Електронному кабінеті моряка лише з'являється інформація про номер та дату протоколу засідання ДКК із зазначенням рішення ДКК.

Однак, моряк фактично не отримує жодної інформації про склад ДКК, яким винесено рішення щодо підтвердження кваліфікації або відмову у такому підтвердженні.

Інспекція також припинила практику розміщення на своєму офіційному сайті переліку осіб, які можуть бути залученими до роботи у якості Голів та членів ДКК.

Також, 23 лютого 2021 року у Верховній Раді України зареєстровано проєкт Постанови про Заяву Верховної Ради України щодо заходів з підтримки моряків, які працюють на суднах у міжнародному морському судноплаванні (реєстр. № 5140).

Прийняттям цієї Заяви Верховна Рада України:

1) заявляє про повагу до медичних робітників та робітників інших служб життєзабезпечення в умовах пандемії COVID-19;

2) визначає особливу роль моряків та іншого морського персоналу у забезпеченні міжнародних перевезень вантажів, у тому числі медичного обладнання;

3) окреслює основні кризові ситуації, з якими зіштовхуються українські моряки: залишення моряків без допомоги судновласників, психологічне здоров'я моряків, зникнення моряків безвісти;

4) наголошує на необхідності вжиття скоординованих заходів для забезпечення безпечної заміни екіпажів суден;

5) звертає увагу на значну кількість аварій з суднами у Чорному морі, у яких загинули або зникли безвісти громадяни України – моряки;

6) відзначає із занепокоєнням зростання кількості піратських нападів на судна;

7) запрошує міжнародні організації та інші зацікавлені сторони до вжиття скоординованих заходів для зменшення ризиків потрапляння моряків у кризові ситуації.

Враховуючи вищевикладене, депутати Херсонської міської ради VIII скликання звертаються до Президента України, Голови Верховної Ради України, Прем'єр-міністра України, Міністра інфраструктури України, в.о. Голови Державної служби морського та річкового транспорту України (Морської Адміністрації) щодо необхідності найскорішого прийняття проекту Постанови Верховної Ради України від 23 лютого 2021 року № 5140 «Про Заяву Верховної Ради України щодо заходів з підтримки моряків, які працюють на судах у міжнародному морському судноплаванні» та необхідності вжиття невідкладних заходів з метою стабілізації поточної ситуації, реалізація яких не потребує внесення жодних змін у нормативно-правові акти, а потребує виключно прийняття управлінських рішень, а саме:

1. Міністерству інфраструктури утворити Комісію з питань оцінки функціонування системи підготовки та дипломування моряків у вигляді консультативно-дорадчого органу. До роботи Комісії залучити представників вищих морських навчальних закладів, репрезентативних на національному рівні об'єднань роботодавців та профспілкових організацій моряків.

2. Комісії:

1) у можливо короткі терміни розробити План заходів для забезпечення відповідності національної системи підготовки та дипломування моряків вимогам Конвенції ПДНВ та законодавству Європейського Співтовариства. У Плані заходів обов'язково визначити відповідальних виконавців, терміни виконання, а також вичерпний перелік необхідних кадрових, фінансових, організаційних та інших ресурсів;

2) провести прозору та відкриту атестацію осіб, які можуть бути залучені до роботи у якості голів та членів Державних кваліфікаційних комісій;

3) провести оцінку переліку тестових питань, що використовуються для проведення комп'ютерного тестування.

3. Морській адміністрації та (або) Інспекції забезпечити розгляд скарг моряків на результати ДКК, відмови у схваленні стажу плавання та інших скарг виключно на засіданнях Комісії.

4. Міністерству інфраструктури України припинити розробку будь-яких нормативно-правових актів до затвердження комплексного плану заходів.

5. Надати морякам право самостійно обирати спосіб подачі документів для підтвердження кваліфікації в ДКК: через електронний кабінет моряка, поштовим відправленням або шляхом особистого звернення.

6. Надати Комісії повноваження здійснювати контроль за термінами розгляду заяв моряків про допуск для підтвердження кваліфікації в ДКК.

7. Надати морякам право самостійно обирати метод оцінки знань серед тих, що визначені пунктом 4.5 Порядку роботи ДКК: шляхом комп'ютерного тестування, усного опитування або письмового іспиту.

8. Забезпечити розміщення на сайтах Інспекції та Морської адміністрації:
 - 1) вичерпного переліку питань усного та письмового опитувань та питань комп'ютерного тестування;
 - 2) перелік осіб, які можуть бути залучені до роботи у якості Голів та членів ДКК;
 - 3) графік проведення засідань ДКК.
9. Забезпечити пряму відеотрансляцію засідань ДКК на офіційному сайті Інспекції.
10. У день засідання ДКК забезпечити надання моряку:
 - 1) роздруківки питань комп'ютерного тестування із зазначенням оцінки відповіді, наданої моряком;
 - 2) аркушу опитування із зазначенням питань, які були поставлені моряку під час усного опитування або письмового іспиту, та оцінкою Головою та членами ДКК відповідей щодо їх правильності;
 - 3) оригіналу паперового примірника Протоколу засідання ДКК, скріпленого особистими підписами Голови та Членів ДКК;
 - 4) примірника відеозапису засідання ДКК (за запитом моряка).

Сподіваємося на підтримку та розуміння.

*Підтримано на VII сесії
міської ради VIII скликання
2021 року*